

Doniyor kitobi — Ellik birinchi raqam

Palmoniy: Doniyor va Vahiy kitoblarida Vaqt va Tilning Ustozini ochib berish

Jeff Pippenger

2024-01-15

Doniyor kitobining sakkizinchi bobi, o'n uchinchi va o'n to'rtinchi oyatlarida "so'zlagan o'sha muayyan muqaddas zot" — Palmoniy sifatidagi Masihdir. Vahiy kitobida Masih Alfa va Omega deb tanitiladi; bu, boshqa ko'plab ajoyib haqiqatlar qatorida, Masihni Ajib Tilshunos sifatida ham namoyon etadi; Doniyor va Vahiy kitoblari esa birgalikda Masihni vaqt va tilning Ustasi sifatida ifodalaydi. Masihning Palmoniy (Sirlarning Hisobchisi) sifatida Adventizmning markaziy ustunini belgilab beradigan o'sha ikki oyatda O'z fe'l-atvorining ana shu sifatini ochib berishi nimani anglatishining ahamiyati va teranligini inson qobiliyati bilan to'la anglashning imkoni yo'q; biroq Sirlarning Hisobchisi ochib berishni lozim ko'rgan sirlarni anglash va himoya qilish — bizning mas'uliyatimizdir.

Yashirin narsalar Egamiz Xudoyimizgadir; ammo oshkor qilingan narsalar bizga va farzandlarimizga abadulabad tegishlidir, toki biz ushbu Qonunning barcha so'zlariga amal qilaylik. Qonunlar kitobi 29:29.

Vahiy qilingan bir sir shuki, Sirlarni Sanovchi (Palmoniy) — "so'zlagan muayyan muqaddas zot"dir; va U O'zini oshkor qiladigan o'sha ikki oyatda Adventizmning markaziy ustuni aniqlab beriladi. O'sha ikki oyatda Ajoyib Sanovchi Yahudo qabilasining Sheri sifatida 1798-yilda ochgan "bilimning ko'payishi"ni belgilab beradi. O'sha ikki oyatda "bilimning ko'payishi"ni ifodalovchi Millerning tushidagi javohirlar Palmoniyning qo'li yo'llanmasi bilan Habakkukning ikki lavhasiga nashr etildi.

Shunda men bir muqaddas zotning so'zlayotganini eshitdim, va boshqa bir muqaddas zot so'zlayotgan o'sha muayyan muqaddas zotga dedi: "Kundalik qurbonlik haqidagi vahiy, vayron qiluvchi gunoh, ham muqaddas joyni, ham lashkarni oyoq osti qilinishga topshirish qancha vaqt davom etadi?" U menga dedi: "Ikki ming uch yuz kun-gacha; shundan keyin muqaddas joy poklanadi." Doniyor 8:13, 14.

Daniyor Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklar haqidagi bashoratli vahiydan so'ng, o'n uchinchi va o'n to'rtinchi oyatlardagi samoviy muloqotni eshitgach, bu "vahiy"ni tushunishga intildi.

Shunda shunday bo'ldiki, men, ya'ni men Doniyor, vahiy ko'rganimdan so'ng uning ma'nosini anglashga intildim; va mana, mening oldimda bir odam qiyofasiga o'xshash zot turardi. Shunda men Ulai qirg'oqlari orasidan bir inson ovozini eshitdim; u ovoz chorlab dedi: "Jabroil, bu odamga vahiy ma'nosini anglat." Doniyor 8:15, 16.

Doniyor tushunishga intilayotgan "vahiy" — bu "chazon" vahiysidir, ammo Jabroilga Doniyorga anglatish buyirilgan vahiy esa "march" vahiysidir. Har bir dalilning o'z o'ri bor, va agar bu dalil e'tibordan chetda qolsa, parchadagi tuzilma va maqsad mohiyatan barbod bo'ladi. O'n beshinchi

oyatda, Doniyor “chazon” vahiysini tushunishga intilganida, “mareh” yashirilgan, biroq baribir ifodalangan bo‘ladi; chunki “inson qiyofasi” (Jabroil) iborasida ibroniycha “mareh” so‘zi “qiyofa” deb tarjima qilingan. O‘n beshinchi oyatda “vahiy” deb tarjima qilingan har ikkala so‘z ham ifodalangan. Doniyor o‘n beshinchi oyatda “chazon”ni tushunishga intiladi, ammo Palmoniy o‘n oltinchi oyatda Jabroilga Doniyorga “mareh”ni anglatishni buyuradi. Bu ikki oyatning tuzilishi qasdlidir va bu ikki so‘z o‘rtasidagi bog‘liqlik hamda farqni ta’kidlaydi.

Gabroilga Doniyorga “mareh”ni tushuntirishni amr etuvchi Palmonidir, chunki Gabroilga amr etuvchi Zot suv ustida turuvchi Zotdir; Gabroil esa Uning ovozi — “Ulai qirg‘oqlari orasidan kelayotgan inson ovozi” eshitdi. Qirg‘oqlar orasidan oqib o‘tadigan daryo Ulaidir, Muqaddas Yozuvlarda esa suv ustida turuvchi Masihdir. Bu haqiqat bilan birga yana shu haqiqat ham bor: Masih, bosh farishta sifatida, farishtalarga amr etuvchi Zotdir. Qirg‘oqlar orasidagi ovoz — o‘n uchinchi oyatdagi “o‘sha bir muqaddas zot”ning ovozi, va aynan Uning kalomi Gabroilga Doniyorga “mareh” vahiyni tushuntirishni amr etadi. Doniyor kitobining o‘n ikkinchi bobida Masih yana daryo qirg‘oqlari orasidadir. O‘n ikkinchi bobda U zig‘ir kiyimga burkangan bo‘lib, abadulabad tirik bo‘lgan Zot nomi bilan qasam ichadi.

Lekin sen, ey Doniyor, bu so‘zlarni yashirib qo‘y va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrlab qo‘y; ko‘plar u yoq-bu yoqqa yugurib yuradilar, va bilim ko‘payadi. Shunda men, Doniyor, qaradim, va mana, yana boshqa ikki kishi turardi: biri daryoning qirg‘og‘ining bu tomonida, boshqasi esa daryoning qirg‘og‘ining u tomonida. Va ulardan biri daryo suvlari uzra turgan, zig‘ir matodan kiyingan kishiga dedi: “Bu ajoyibotlarning nihoyasigacha qancha vaqt qoladi?” Va men daryo suvlari uzra turgan, zig‘ir matodan kiyingan kishining osmon sari o‘ng qo‘li bilan chap qo‘lini ko‘targanini va abadulabad Tirik Zot nomi bilan qasam ichib: “Bu bir vaqt, vaqtlar va yarim vaqtgacha bo‘ladi; va u muqaddas xalqning qudratini parokanda qilishni tamomlaganida, bu narsalarning hammasi nihoyasiga yetadi”, deganini eshitdim. Doniyor 12:4–7.

“Zig‘ir libos kiygan, daryoning suvlari ustida turgan” Odam “o‘ng qo‘lini ham, chap qo‘lini ham osmonga ko‘tardi va abadiy yashovchi Zot nomi bilan qasam ichdi”; va U sakkizinchi bobda Jabroilga buyruq bergan aynan o‘sha Odamdur. Vahiy kitobining o‘ninchi bobida Masih ham qo‘lini ko‘tardi va abadiy yashovchi Zot nomi bilan qasam ichdi, biroq u yerda U ham suv, ham yer ustida turibdi.

Men dengiz ustida va yer ustida turganini ko‘rgan farishta qo‘lini osmon tomon ko‘tardi va abadulabad tirik bo‘lgan Zot nomi bilan, osmonni va undagi narsalarni, yerni va undagi narsalarni, dengizni va undagi narsalarni yaratgan Zot nomi bilan qasam ichdi: endi vaqt bo‘lmaydi. Vahiy 10:5, 6.

Vahiyning o‘ninchi bobi dagi qudratli farishta Palmonidir; u sakkizinchi bobda daryo qirg‘oqlari orasidan turib Jabroilga gapirgan va o‘n ikkinchi bobda “mo‘jizalar”ning “oxiri” qachon bo‘lishini bildirgan zotdir. Vahiyning o‘ninchi bobida U “sher” kabi na’ra tortgan Zotdir, chunki u yerda U Yahudo qabilasining Sheri sifatida tasvirlangan.

Va oqsoqollardan biri menga dedi: “Yig‘lama; mana, Yahudo qabilasining Arsloni, Dovudning Ildizi, kitobni ochishga va uning yetti muhrini yechishga g‘olib keldi.” Va men qaradim, va mana, taxtning o‘rtasida hamda to‘rt maxluqotning o‘rtasida, oqsoqollar o‘rtasida go‘yo so‘yilgandek turgan bir Qo‘zi bor edi; uning yetti shoxi va yetti ko‘zi bor edi, bular butun yer yuziga yuborilgan Xudoning yetti Ruhidir. Va U kelib, taxtda O‘tirganning o‘ng qo‘lidan kitobni oldi. Vahiy 5:5–7.

Yahudo qabilasining Arsloni sifatida, Masih yetti muhr bilan muhrlangan kitobni ochishga g‘olib chiqqan Qo‘zidir. U Doniyor kitobida suvlar ustida yurayotgan bo‘ladimi, yoki Vahiy kitobida bir oyog‘i dengiz ustida, ikkinchisi esa yer ustida turayotgan bo‘ladimi, bashoratli tasvirlarning har biri bashoratli vaqt bilan bog‘liqdir. Va Yahudo qabilasining Arsloni sifatida, Masih O‘z Kalomini ham muhrlaydi, ham muhrdan chiqaradi. U Doniyor kitobini muhrlagani kabi, Vahiy kitobining o‘ninchi bobidagi yetti momaqaldiroqni ham muhrlagan.

“Yuhannoga ta’lim bergan qudratli farishta Iso Masihning O‘zidan kam bo‘lmagan zot edi. Uning o‘ng oyog‘ini dengiz ustiga, chap oyog‘ini esa quruqlik ustiga qo‘yishi, buyuk kurashning Shayton bilan bo‘ladigan yakuniy sahnalarida U qanday vazifani ado etayotganini ko‘rsatadi. Bu holat Uning butun yer yuzasi ustidan oliy qudrati va hokimiyatini bildiradi. Bu kurash asrdan asrga tobora kuchayib, yanada qat’iy tus olib borgan va zulmat kuchlarining mohirona faoliyati o‘z cho‘qqisiga yetadigan yakuniy sahnalargacha shunday davom etadi. Shayton, yovuz insonlar bilan birlashib, haqiqat sevgisini qabul qilmagan butun dunyoni va jamoatlarni aldaydi. Ammo qudratli farishta diqqatni talab qiladi. U baland ovoz bilan nido qiladi. U haqiqatga qarshi turish uchun Shayton bilan birlashganlarga O‘z ovozinining qudrati va hokimiyatini ko‘rsatishi kerak.”

“Bu yetti momaqaldiroq o‘z ovozlari yangratganidan keyin, kichik kitob borasida Yuhannoga, xuddi Doniyorga bo‘lgani kabi, shunday amr keladi: ‘Yeti momaqaldiroq aytgan narsalarni muhrlab qo‘y.’ Bular kelajakdagi voqealarga taalluqlidir va ular o‘z tartibida oshkor qilinadi. Doniyor kunlarning oxirida o‘z ulushida turadi. Yuhanno kichik kitobning muhirsizlanganini ko‘radi. Shunda Doniyorning bashoratlari dunyoga berilishi lozim bo‘lgan birinchi, ikkinchi va uchinchi farishtalarning xabarlarida o‘zining munosib o‘rnini topadi. Kichik kitobning muhirsizlanishi vaqtga oid xabar edi.”

“Doniyor va Vahiy kitoblari birdir. Biri bashorat, ikkinchisi vahiydir; biri muhrlangan kitob, ikkinchisi esa ochilgan kitobdir. Yuhanno momaqaldiroqlar aytgan sirlarni eshitdi, ammo ularga yozmaslik buyurildi.

“Yuhannoga berilgan va yetti momaqaldiroq orqali ifodalangan maxsus nur birinchi va ikkinchi farishtalarning xabarlari ostida sodir bo‘ladigan voqealarning tasviri edi.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 7-jild, 971.

Suv ustida turgan, sakkizinchi va o‘n ikkinchi boblarda Palmoniy — Odam sifatida tasvirlangan Masih, qo‘lida kichik kitob tutgan qudratli farishtadir ham. U Yahudo qabilasining Sheridir; U O‘z Kalomini muhrlaydi va muhrini ochadi, hamda Jabroilga amr qiluvchi Zotdir, chunki U bosh farishta Mikoildir.

Biroq bosh farishta Mikoil, Musoning jasadi haqida iblis bilan bahslashib tortishganida, unga qarshi haqoratli ayblov keltirishga jur'at etmadi, balki: "Egam seni koyisin", dedi. Yahudo 1:9.

Mikayil — Masihning ismidir, va bu ism Uning nafaqat farishtalarning qo'mondoni ekanini, balki tiriltirish qudratiga ega Zot ham ekanini bildiradi. Mikayil ismining ma'nosi: "Xudoga kim o'xshaydi?" Nebukadnazar o'choqda uch nafar sodiq kishilar bilan birga Xudoning O'g'liga o'xshash Zotni ko'rganida, u Mikayilni ko'rgan edi. Va bosh farishta Mikayil, shuningdek, Daniel 8:11 dagi bajo bo'lishga ko'ra butparast Rimning kichik shoxi xochda o'zini qarshi ulug'lagan Xudoning xalqining Amiridir.

Lekin men senga haqiqat bitigida yozilgan narsani ko'rsataman; va bu ishlarda men bilan birga mustahkam turadigan hech kim yo'q, sizning amiringiz Mikoildan boshqa. Doniyor 10:21.

Farishtalarga amr beradigan, o'liklarni tiriltiradigan va sinov muddatining qachon tugashini belgilaydigan Zot — Mixoildir.

"Va o'sha vaqtda xalqing farzandlari uchun turadigan buyuk shahzoda Mixoil o'rnidan turadi; va shunday musibat vaqti bo'ladiki, to xalq paydo bo'lganidan o'sha vaqtgacha hech qachon bunday bo'lmagan; va o'sha vaqtda xalqingdan kitobga yozilgan holda topilgan har bir kishi qutqariladi." Bu musibat vaqti kelganida, har bir ish hal qilingan bo'ladi; endi sinov muddati yo'q, tavba qilmaganlar uchun endi rahm-shafqat yo'q. Tirik Xudoning muhri Uning xalqi ustidadir. Ajdaho lashkari tomonidan safarbar qilingan yer yuzining kuchlari bilan bo'ladigan halokatli to'qnashuvda o'zlarini himoya qila olmaydigan bu kichik qoldiq, Xudoni o'zining himoyasi qiladi. Ular ta'qib va o'lim azobi ostida maxluqqa sajda qilsin va uning tamg'asini qabul qilsin, degan farmon eng oliy yeriy hokimiyat tomonidan chiqarilgan. Xudo O'z xalqiga hozirdan yordam bersin, chunki Uning yordamisiz ular o'shanda bunday dahshatli to'qnashuvda nima qila oladilar!" Testimonies, 5-jild, 212.

Yahudo qabilasining Arsloni muhrdan ochadigan so'nggi sir — bu Iso Masihning Vahiyidir, va bu shuni ham o'z ichiga oladiki, U O'zining bashoratli Kalomining har bir unsurining loyihasi va tuzilishi ustidan hukmronlik qiladi. Suvlar uzra turgan, qo'lini ko'tarib, abadul-abad Barhayot Zot nomi bilan qasam ichadigan va Arslon kabi nido qiladigan zig'irpoyalarga burkangan Inson — aynan O'sha Zotdirki, Uning nidosi yetti momaqaldironning o'z ovozlari chiqarishiga sabab bo'ladi; U Doniyor kitobini muhrlaydigan ham, Vahiydagi yetti momaqaldironni muhrlaydigan ham O'shadir. Yetti muhr bilan muhrlangan kitobni ochadigan, tiriltirish qudratiga ega bo'lgan va sinov muddatining tugaganini e'lon qilib oyoqqa turadigan buyuk Amir ham O'shadir. Palmoniy Jabroilga Doniyorga "mareh" vahiyini anglatishni buyurganida, U aynan shuni nazarda tutgan edi.

U Jabroilga Doniyorga "xazon" vahiysini tushuntirishni buyurmadi. "Xazon" vahiysi — Doniyor kitobining sakkizinchi bobi, birinchi oyatdan o'n ikkinchi oyatgacha bo'lgan Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklar vahiysidir, va u, shuningdek, o'n uchinchi oyatda davomiylik haqidagi savol ichida tilga olingan "vahiy"dir. "Vahiy qancha vaqt davom etadi?" "Xazon" vahiysi ma'badni va lashkarni oyoq osti qiladigan, xonavayron qiluvchi kundalik (butparastlik) hamda gunohkorona isyon (papachilik) kuchlariga taalluqlidir.

Shunda men bir muqaddas zotning soʻzlayotganini eshitdim, va boshqa bir muqaddas zot soʻzlayotgan oʻsha muayyan muqaddas zotga dedi: Doimiy qurbonlik, vayron qiluvchi gunoh va ham muqaddas maskan, ham lashkar oyoq osti qilinishi haqidagi vahiy qachongacha davom etadi? Doniyor 8:13.

Masih, Palmoniy (Ajoyib Sanaguvchi) sifatida, “chazon” vahiyining “qancha vaqtgacha” davom etishi haqida soʻraladi va U shunday javob beradi: “ikki ming uch yuz kecha-kunduzgacha; shundan soʻng muqaddas joy poklanadi.” Shundan keyin Doniyor “kundalik qurbonlik, vayron qiluvchi gunoh va muqaddas joy bilan lashkarni oyoq osti qilinishga topshirish”ga taalluqli boʻlgan “chazon” vahiyini tushunishni istaydi. Ammo Jabroilga Doniyorga “mareh” vahiyini tushuntirish amr etiladi. Har bir haqiqat Xudoning Kalomida oʻz oʻrniga egadir. “Mareh” vahiyi — yigirma oltinchi oyatda aniqlashtirilgan kecha va tonglar vahiyidir.

Va aytilgan oqshom va tong haqidagi vahiy haqiqatdir; shu bois vahiyini muhrlab qoʻy, chunki u koʻp kunlardan keyingi zamonga taalluqlidir. Doniyor 8:26.

“Oy-qoʻrqinch” soʻzi oyatda ikki marta tilga olinadi. Birinchi ishora “mareh” oy-qoʻrqinchiga, ikkinchisi esa “chazon” oy-qoʻrqinchiga taalluqlidir. “Mareh” oy-qoʻrqinch — “kechalar va tonglar” oy-qoʻrqinchidir. “Kechalar va tonglar” degan ibroniycha ifoda Muqaddas Kitobda koʻp uchraydi va u har doim yigirma oltinchi oyatda boʻlgani kabi “kechalar va tonglar” deb tarjima qilinadi. Muqaddas Kitobda u “kechalar va tonglar”dan boshqacha tarjima qilingan yagona joy — oʻn toʻrtinchi oyat boʻlib, u yerda u shunchaki “kunlar” deb tarjima qilingan. Oʻn toʻrtinchi oyatning asl ibroniycha matni shunday oʻqilar edi: “Ikki ming uch yuz kecha va tonggacha.”

Adventizmning markaziy ustuni boʻlgan oyat, Xudoning Kalomida “kechqurun va ertalablar” oddiygina “kunlar” deb ifodalangan yagona oyatdir. Har bir dalilning oʻz ahamiyati bor, va boshqa hech narsa boʻlmasa ham, Palmoni oyatni qasddan alohida taʼkidlagani ravshandir. U buni King James Muqaddas Kitobini tarjima qilganlarning ongini yoʻnaltirib, iborani Uning Kalomida doimo yozilganidan boshqacha tarzda yozdirish orqali qildi. Bu haqiqatdan chiqarilishi lozim boʻlgan nuqta shuki, Jabroilga Doniyorga “mareh” vahiyini tushuntirish buyurilganda, unga Doniyorga ziyorning va lashkarning oyoq osti qilinishi haqidagi “chazon” vahiyini emas, balki 1844-yilning zohir boʻlishi haqidagi vahiyini tushuntirish buyurilmoqda.

“oqshomlar va tonglar” haqidagi vahiy 1844-yil 22-oktabrda muqaddas joyni poklash boshlangan paytda sodir boʻladigan bir zohir boʻlish haqidadir. 1844-yil 22-oktabrdagi zohir boʻlish haqidagi vahiy muqaddas joyning oyoq osti qilinishi haqida emas, balki muqaddas joyning poklanishi haqidadir. Oʻsha sanada bashoratli bir zohir boʻlish boʻlganmi?

“Masihning muqaddasxonani poklash uchun bizning bosh ruhoniymiz sifatida eng muqaddas joyga kelishi — Doniyor 8:14 da koʻrsatilganidek; Inson Oʻgʻlining Qadimiy Kunlar huzuriga kelishi — Doniyor 7:13 da bayon etilganidek; va Rabbiyning Oʻz maʼbadiga kelishi — Malakiy tomonidan bashorat qilinganidek — bular bir xil hodisaning taʼriflaridir; va bu, shuningdek, Masih tomonidan Matto 25 dagi oʻnta bokira haqidagi masalda tasvirlangan kuyovning nikohga kelishi bilan ham ifodalangan.” Buyuk Kurash, 426.

Jabroilga Doniyorni 1844-yil 22-oktabrda Masihning O‘z ma‘badida paydo bo‘lishining bashoratli zohir bo‘lishini anglashga majbur etish buyurilgan edi. Shu sababli, Jabroil Doniyorga 1844-yil 22-oktabr sanasiga doir ikkinchi guvohni berdi, chunki Jabroil shu haqiqat ikki guvohlik asosida mustahkamlanishini belgilovchi Muqaddas Kitob tamoyilining qandaydir shaklini qayd etgan har bir Muqaddas Kitob muallifini yo‘naltirgan edi. Agar Jabroil Doniyorga 1844-yil 22-oktabrni anglatishi kerak bo‘lgan bo‘lsa, u “zohir bo‘lish haqidagi vahiy”ni mustahkamlash uchun ikkinchi guvohga muhtoj bo‘lar edi.

Jabroil o‘z ishini avvalo Doniyorning “chazon” vahiyini tushunish istagiga murojaat qilishdan boshlaydi va buni “chazon” vahiyi 1798-yildagi “oxirzamonga” kelib yakunlanadigan vahiy ekanini aniqlab berish orqali amalga oshiradi.

Shunda men Ulai qirg‘oqlari orasidan bir insonning ovozi eshitdim; u chaqirib dedi: “Ey Jabroil, bu odamga vahiy ma‘nosini tushuntir.” Shunda u men turgan joyga yaqin keldi; u kelganida, men qo‘rqib, yuztuban yiqildim. Lekin u menga dedi: “Tushun, ey inson o‘g‘li; chunki bu vahiy oxirzamon vaqtiga taalluqlidir.” Doniyor 8:16, 17.

Oldingi oyatdagi “vahiy”, ya‘ni “oxir zamon paytidagi” vahiy — bu “chazon” vahiyidir, va Doniyor kitobidagi “oxir zamon payti” 1798-yildir. Bu Doniyor tushunishga intilgan “vahiy” edi, ammo bu Jabroilga Doniyorga anglatish buyurilgan “vahiy” emas edi. Chunki buning uchun Jabroil ikkinchi bir guvohlikni taqdim etmoqchi.

Shunda u men turgan joyga yaqinlashib keldi; u kelganida, men qo‘rqib ketdim va yuzim bilan yerga yiqildim. Ammo u menga dedi: “Tushun, ey inson o‘g‘li, chunki bu vahiy oxirzamon vaqtiga taalluqlidir.” U men bilan gaplashayotganida, men yuzim yerga qaratilgan holda qattiq uyquga ketdim. Lekin u menga tegib, meni tik turg‘izdi. Va u dedi: “Mana, g‘azabning oxirgi pallasida nima bo‘lishini senga bildiraman; chunki oxir belgilangan vaqtda keladi.” Daniel 8:17–19.

Jabroil o‘ziga yuklatilgan vazifani Doniyorga: “qaragin”, deb xabar berishdan boshlaydi; bu esa Doniyorga navbatdagi haqiqatni e‘tiborga olishni bildiradi. Navbatdagi haqiqat shundan iboratki, Levilar kitobining yigirma oltinchi bobi aytgan ikki “yetti vaqt”ning “so‘nggi g‘azabi” 1844-yilda nihoyasiga yetadi. “So‘nggi g‘azab” vaqtga oid bashorat ekani bevosita ko‘rsatilgan, chunki uning “belgilangan vaqti” bor va u o‘sha vaqtda “tugaydi”. “G‘azab” muayyan bir vaqt davrini anglatishi kerak, chunki uning nihoyasi uchun “belgilangan vaqti” bor. Agar “g‘azab” shunchaki vaqtning bitta nuqtasi bo‘lganida, uning oxiri bo‘lmas edi; u shunchaki sodir bo‘lgan lahzaning o‘zi bo‘lar edi.

“G‘azab”ning belgilangan bir nihoya nuqtasi bor edi, shuning uchun u bir vaqt davrining oxirini ifodalaydi. Bu vaqt davri “so‘nggi g‘azab” sifatida ifodalangan. Agar so‘nggisi bo‘lsa, demak birinchisi ham bo‘lishi kerak. “Birinchii g‘azab” Doniyor kitobining o‘n birinchi bobida aniqlab berilgan, va u yerda u ham bir vaqt davridir, chunki papalik “g‘azab”ning oxirigacha “amal qilib, ravnaq topishi” kerak edi.

Va aqlli kishilardan ba‘zilar sinalishlari, poklanishlari va oq qilinishlari uchun yiqilurlar, to oxirzamon vaqtigacha; chunki bu hali belgilangan vaqt uchundir. Shoh esa o‘z irodasiga ko‘ra

ish tutar; u o‘zini har bir xudodan yuqori ko‘tarib, ulug‘lar va xudolar Xudosiga qarshi hayratomuz so‘zlarni aytar, hamda g‘azab nihoyasiga yetguncha ravnaq topar; chunki belgilab qo‘yilgan narsa bajo bo‘lur. Doniyor 11:35, 36.

Ushbu ikki oyatda o‘z irodasiga ko‘ra ish tutadigan va o‘zini yuksaltiradigan shoh mavzu qilinadi. O‘ttiz oltinchi oyat Pavlus parafraz qilgan oyatdir, chunki u “gunoh odami”ni Xudoning ma’badida o‘tirib, o‘zini Xudo deb ko‘rsatayotgan shaxs sifatida aniqlaydi. 538-yildan 1798-yilgacha davom etgan Zulmat Asrlaridagi quvg‘in o‘ttiz beshinchi oyatda ko‘rsatilgan bo‘lib, u 1798 bo‘lgan “oxir zamoni”gacha, ya’ni “belgilangan vaqt”gacha davom etadi. So‘ng o‘ttiz oltinchi oyat papalik “g‘azab nihoyasiga yetguncha” “ravnaq topishi”ni ko‘rsatadi. Oyat papalik 1798-yilgacha ravnaq topganini, aynan o‘sha paytda birinchi “g‘azab” “nihoyasiga yetgan”ini ko‘rsatadi. Xudoning bashoratli Kalomi papalikning 1260 yil davom etishini, 1798-yilgacha, ya’ni “oxir zamoni”gacha davom etishini “belgilab qo‘ygan” edi.

Birinchi “g‘azab” 1798-yilda yakunlandi, va “oxirgi g‘azab” 1844-yilda yakunlandi. Har ikkala g‘azab ham muayyan yakunlarga ega bo‘lgan vaqt davrlari sifatida tasvirlangan, shu tariqa ularning ikkalasi ham vaqtga oid bashoratlar ekanini aniqlaydi. Jabroilga Palmoni tomonidan Doniyor “oqshom va tonglar”ning (kunlarning) 1844-yil 22-oktabrni ko‘rsatib bergan zohir bo‘lish vahiyini (“mareh”) tushunishi uchun amr berildi, va u bu sanaga ikkinchi bir guvohlikni taqdim etish orqali buni amalga oshirdi.

Daniel tushunishni istagan o‘n uchinchi oyatdagi “chazon” vahiyi 1798-yilda “oxirat zamoni”da nihoyasiga yetgan oyoq osti qilinish haqidagi vahiy edi. O‘n to‘rtinchi oyatdagi “mareh” vahiyi esa, ikki ming uch yuz yillik vaqt bashoratining amalga oshishi, shuningdek, ikki ming besh yuz yigirma yillik vaqt bashoratining ham ro‘yobga chiqishi natijasida, 1844-yil 22-oktabrda Masihning Eng Muqaddas Joyda zohir bo‘lishi bilan yakunlandi. Bu vaqtga oid bashoratlarning har ikkisi ham Habakkukning muqaddas lavhalarida ifodalangan bo‘lib, Sister White ularning Rabbiy qo‘li bilan yo‘naltirilganini va o‘zgartirilmasligi lozimligini ta’kidlaydi.

Bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Biz o‘rganishimiz kerak bo‘lgan ko‘p saboqlarga egamiz, va yana juda, juda ko‘p narsani unutishimiz kerak. Faqat Xudo va osmongina xatosizdir. O‘zlari hech qachon ko‘ngil qo‘ygan bir qarashdan voz kechishga to‘g‘ri kelmaydi, hech qachon bir fikrini o‘zgartirishga sabab bo‘lmaydi, deb o‘ylaydiganlar umidsizlikka uchraydilar. Biz o‘z g‘oya va fikrlarimizga qat’iy o‘jarlik bilan yopishib olgan ekanmiz, Masih ibodat qilgan birlikka ega bo‘la olmaymiz.”
Review and Herald, 1892-yil 26-iyul.